

FĂGETELE DIN MASIVUL LEAOTA

Monica NEBLEA*

Între râurile Prahova și Dâmbovița se întinde lanțul muntos al Masivului Bucegi, format din două grupe: Bucegii propriu-ziși, între Valea Prahovei și Valea Brăteului și Leota, între Valea Brăteului și Valea Dâmboviței.

Aria geografică a Masivului Leota este delimitată la vest de apa Dâmboviței, care-l separă de Iezer-Păpușa, spre nord se întinde culoarul Rucăr-Bran, mărginit de culmile Branului, ce-l separă de Piatra Craiului. Limita de răsărit este marcată de Valea Brăteului, care are, pe stânga, culmea sud-vestică a Bucegilor, Culmea Strunga. Spre sud, Masivul Leota face trecerea către zona subcarpatică, prin culmi și piscuri prelungi.

Majoritatea culmilor sunt sculptate în cristalinul seriei de Leota, corespunzând faciesului de șisturi verzi. În partea de nord-vest se află singurul segment calcaros, reprezentat de calcare titonice de vârstă jurasică în Piatra Dragoslavelor, cheile din jurul muntelui Ghimbav și partea vestică a muntelui Sîntilie (Valea Crovului, Valea Rudăriței).

Edificiul muntos al Leotei se caracterizează printr-o bogată rețea hidrografică, variabilă în funcție de relief și substratul litologic .

Masivul Leota se caracterizează printr-un climat umed și răcoros în etajul montan și altul umed și rece în etajul subalpin și alpin. Varietatea acestui climat determină diversitatea floristică a regiunii studiate și diversele aspecte pe care le îmbracă covorul vegetal, în funcție de etajul de vegetație și de orientarea versantului.

În marea lor majoritate, făgetele din Masivul Leota formează biocenoze forestiere seminaturale, în care omul a intervenit, dar fără să modifice substanțial structura și funcțiile pădurii, precum și mediul ei. Extensia altitudinală a fagului în acest masiv se realizează până la 1400 m, înaintarea fiindu-i stăvilită, la înălțimile puternic vântuite, de către molid. În teritoriul cercetat, făgetele ocupă cea mai mare parte a terenurilor în pantă, cu mare energie de relief, dotate cu capacitate mare de regenerare chiar în urma tăierilor rase, practicate cu ani în urmă.

Stațiunile în care vegetează fagul prezintă soluri ușor erozibile, nisipuri, marne, argile sau,

dimpotrivă, soluri rendzinice, pseudorendzine, bogate în humus de tip mull, cu reacție slab acidă sau bazică. Amplasarea făgetelor pe terenuri în pantă, pe substrate ecologice slab coezive,

* Universitatea din Pitești

defrișarea, exploatarea prin tăieri rase și succesive la intervale scurte, degradarea pe întinderi mari a pădurilor de fag, au determinat ca procesul de eroziune a solului să fie foarte activ în unele zone ale masivului. Astfel, stațiunile de făgete și de amestec de fag și rășinoase, formate pe stâncării neproductive, ocupă suprafețe relativ mari.

Cu răspândire preponderent central-europeană, fagul se dovedește o specie bine individualizată ecologic, cu multiple valențe comportamentele față de variația factorilor de mediu, deci o mare amplitudine ecologică. Așa se explică, ecologic și istoric, interpunerea acestei specii între conifere și quercinee, specii care, în trecutul îndepărtat, s-au aflat în contact direct.

Sub aspect fitocenotic, în Masivul Leaota au fost identificate următoarele unități fitocenotice de făgete:

QUERCO-FAGETEA Br.-Bl. et Vlieg. 1937

FAGETALIA Pawl. 1928

Symphyto – Fagion Vida 1959

Symphyto-Fagenion (Vida 1959) Soó 1964

- *Symphyto cordati – Fagetum sylvaticae* Vida 1959
- *Pulmonario rubrae – Fagetum sylvaticae* (Soó 1964) Taüber 1987
- *Leucanthemo waldesteinii – Fagetum sylvaticae* (Soó '64) Taüber '87
Calmagrostio-Fagenion Boșcaiu et al. 1982
- *Hieracio rotundati – Fagetum sylvaticae* Vida (1963) Taüber 1987
Moehringio muscosae- Acerenion Boșcaiu et al. 1982
- *Phyllitidi – Fagetum sylvaticae* Vida (1959) 1963

Subalianța *Symphyto–Fagenion* cuprinde făgete pure sau în amestec cu brad și molid, aflate în stadiul de climax sau subclimax. Principalele specii de recunoaștere pentru această subalianță sunt: *Pulmonaria rubra*, *Hepatica transsilvanica*, *Leucanthemum waldesteinii*, *Silene heuffelii*, *Euphorbia carniolica*, *Hieracium transsilvanicum*.

Făgetele pure, încadrate în asociația *Symphyto cordati–Fagetum sylvaticae*, realizează o formațiune forestieră zonală caracteristică subetajelor montan inferior și mijlociu, instalate pe terenuri plane sau ușor înclinate, pe soluri brune molice, profund pseudogleizate, slab scheletice, bogate în humus de tip mull. Aceste fitocenoze au un regim fotic redus, ce favorizează apariția speciilor nemorale sciafile, multe înflorind prevernal și vernal (*Anemone ranunculoides*, *Asarum europaeum*, *Dentaria glandulosa*, *Hepatica transsilvanica*), dar și specii înzestrate cu posibilități de propagare vegetativă puternică (*Paris quadrifolia*, *Galium odoratum*, *Oxalis acetosilla*). În pofida tinereții lor, aceste făgete conservă elemente floristice ancestrale, în ambianța lor vegetează numeroase elemente dacice și daco-balcanice: *Pulmonaria rubra*, *Hepatica transsilvanica*, *Symphytum cordatum*, *Dentaria glandulosa*.

Pădurile de amestec de fag și brad (*Pulmonario rubrae – Fagetum sylvaticae*) vegetează pe versanții însoriți și moderat înclinați, cu soluri brune de pădure, bogate în humus de tip mull. Pe lângă speciile edificatoare, *Fagus sylvatica* și *Abies alba*, care adesea sunt în raport de codominanță, în stratul arborescent sunt prezente și speciile *Picea abies* și *Acer pseudoplatanus*. În sinuzia ierboasă se remarcă prezența ridicată a speciei *Pulmonaria rubra*, dar și a speciilor caracteristice pentru alianță.

În teritoriul cercetat, pădurile de amestec de fag și molid (*Leucanthemo waldesteinii – Fagetum sylvaticae*) formează o vegetație zonală, distribuită la limita superioară a făgetelor (800-1350 m), pe soluri brune și brun-gălbui acide, bogate în humus de tip moder și azot total. Speciile arborescente edificatoare pentru asociație sunt *Fagus sylvatica* și *Picea abies*, aflate în raport de codominanță, dar numai la altitudini ridicate pe soluri scheletice fagul devine subdominant. Alături de speciile caracteristice alianței se remarcă și prezența unor specii caracteristice subalianței *Calamagrostio–Fagenion*: *Calamagrostis arundinacea*, *Veronica officinalis*, *Luzula luzuloides*).

Făgetele acidofile (*Hieracio rotundati-Fagetum sylvaticae*) vegetează pe versanții înclinați, la altitudini cuprinse între 500-1100 m, pe soluri brune superficiale, sărace în humus. Aceste cenoze apar ca enclave în spațiul făgetelor eumezotrofe, din compoziția floristică a acestora făcând parte: *Calamagrostis arundinacea*, *Luzula luzuloides*, *Veronica officinalis*, *Vaccinium myrtillus*).

Făgetele de stâncării (pădurile de surduc, *Phyllitidi-Fagetum sylvaticae*) se întâlnesc pe terenurile calcaroase ale versanților ombrogeni, unde realizează o vegetație intrazonală în interiorul făgetelor. În stratul arborescent, codominante sunt *Fagus sylvatica* și *Acer pseudoplatanus*, în timp ce în sinuzia ierboasă se întâlnesc, ca edificatoare: *Stellaria nemorum*, *Asplenium scolopendrium*.

În ceea ce privește problema conservării făgetelor din Masivul Leaota, sunt de remarcate următoarele aspecte:

- ◆ Acestea sunt periclitate de unele măsuri silviculturale actuale, prin introducerea rășinoaselor rapid crescătoare sau alohtone. Conservarea făgetelor este necesară pentru elucidarea fito-istoriei, corologiei, cenologiei și ecologiei acestor păduri, ce conservă ceno-componenți importanți pentru făgetele carpatine, stabilind legături fito-istorice și cenotice interesante și cu făgetele ilirico-balcanice.
- ◆ Se impune rolul mediogen al făgetelor pentru a menține echilibrul prin formarea de soluri bogate, prin funcția hidrologică deosebită, mai ales prin rolul antierozional, deoarece fagul este specia ce conferă stabilitate amestecului de rășinoase cu fag.
- ◆ Făgetele Leaotei conservă, în mare măsură, elemente carpatice și carpato-balcanice, având rol de matrice biocenologică în care s-a conservat structura populațiilor autohtone.

“Făgetele reprezintă ecosisteme înzestrate cu o puternică coeziune biocenotică și o înaltă capacitate mediogenă. Deși este cel mai tânăr ecosistem nemoral carpatin postglaciar, făgetul rămâne, totuși, cel mai viguros, asimilând cele mai vechi populații vegetale terțiare din genofondul autohton.” (N. Boșcaiu, 1982).